

III SPRAWOZDANIE
DYREKCJI
KURSÓW WYŻSZYCH DLA KOBIET

IM. A. BARANIECKIEGO

za rok szkolny 1901/2, istnienia XXXIV

W KRAKOWIE
NAKŁADEM KURSÓW WYŻSZYCH IM. A. BARANIECKIEGO
DRUKARNIA UNIWERSYTETU JAGIELL.

pod zarządkiem Józefa Filipowskiego

1902.

III SPRAWOZDANIE
DYREKCYI
KURSÓW WYŻSZYCH DLA KOBIET

IM. A. BARANIECKIEGO

za rok szkolny 1901/2, istnienia XXXIV

W KRAKOWIE
NAKŁADEM KURSÓW WYŻSZYCH IM. A. BARANIECKIEGO
DRUKARNIA UNIwersYTETU JAGIELL.

pod zarządem Józefa Filipowskiego

1902.

1. Profesorowie.

W roku szkolnym 1901/2 wykładali lub nauczali na Kursach:

Ks. A. Bakanowski, prof. OO. Zmartwychwstańców, wykładał etykę i historię Kościoła.

Dr. N. Cybulski, prof. Uniw., wykładał fizyologię.

Dr. W. Czermak, prof. Uniw., wykładał historię polską.

M. Dubiecki, wykładał literaturę polską.

B. Gustawicz, prof. gimn., wykładał geografję i kosmografję.

R. Gutwiński, prof. gimn., wykładał mineralogję i geologję.

Dr. H. Hoyer, prof. Uniw., wykładał zoologję.

Dr. A. Krzyżanowski, wykładał ekonomję polityczną.

Dr. A. Mazanowski, prof. gimn., wykładał literaturę polską XIX wieku.

J. Maciołowski, radca miejski i kierownik szkoły, wykładał pedagogję.

Dr. E. Niezabitowski, wykładał biologję.

Dr. J. Nowak, prof. Uniw., wykładał higienę.

Dr. J. Rostafiński, prof. Uniw., wykładał botanikę i o elementarnych zjawiskach życia.

Dr. L. Rydel, wykładał literaturę powszechną.

J. Siedlecki, udzielał lekcyi rysunków.

Dr. M. Straszewski, prof. Uniw., wykładał filozofję.

L. Stroynowski, wykładał anatomję artystyczną.

A. Szarłowski, prof. gimn., wykładał historję powszechną.

W. Wodzinowski, udzielał nauki malarstwa.

Dr. M. Żmigrodzki, wykładał historję sztuki.

Przewodniczącym Wydz. literackiego był prof. Szarłowski.

» » przyrodniczego był prof. Marchlewski.

» » artystycznego był prof. Jacek Malczewski.

2. Uczennice.

A. Spis uczenic zwyczajnych wydziałów naukowych.

Wzmianka po nazwisku »(z I kurs.)« oznacza, że uczennica wysłuchawszy I kursu wstąpiła na II; jeżeli takiej wzmianki o uczennicy II kursu niema, znaczy to, że zapisała się od razu na kurs II.

Wzmianka po nazwisku »(I półr.)« oznacza, że uczennica była tylko przez jedno półrocze na kursie.

Litera P w kolumnie składanych egzaminów oznacza że uczennica zdawszy egzamina z dwu kursów otrzymała dyplom z ukończenia instytutu.

	Wydz. liter.		Wydz. przyrod.	Egzamina	
	Kurs I	Kurs II	Kurs II	składa	zdała
1. Brodowiczówna Jadwiga (z I kur.)	—	I	—	I	—
2. Budzyńska Eustachia (z I kur.)	—	I	I	—	P
3. Burdzyńska Jadwiga	I	—	I	I	—
4. Chełmińska Marya	0	—	—	—	—
5. Cybulska Zofia	—	I	—	—	I
6. Czekanowska Marya	—	—	I	—	I
7. Dembińska Marya (z I kur.)	—	I	—	I	—
8. Drewnowska Jadwiga	I	—	—	I	—
9. Dunikowska Olga (I półr.)	I	—	—	—	—
10. Dziobkówna Marya (I półr.)	—	I	—	—	—
11. Foltańska Marya	I	—	—	—	I
12. Gałuszcanka Czesława	I	—	—	I	—
13. Głębocka Jadwiga (z I kur.)	—	I	—	—	P
14. Godziębianka Katarzyna	I	—	—	I	—
15. Goldfinger Helena	I	—	—	—	I
16. Gulbińska Stanisława (z I kur.)	—	I	I	—	P
17. Henig Łucya	I	—	—	I	—
18. Jabłońska Walerya (z I kur.)	—	I	—	I	—
19. Jarra Stefania	I	—	—	—	—
20. Jaworska Helena	I	—	I	—	I
21. Jelska Konstancya	I	—	—	I	—
22. Kanarkówna Amelia (I półr.)	—	I	—	I	—
23. Karpuszek Helena	I	—	—	—	I
24. Koehlerówna Aniela (I półr.)	—	I	—	—	—
25. Kokowska Anna	I	—	—	—	—
26. Kołucka Jadwiga	—	—	I	—	I
27. Korczyńska Justyna	I	—	—	—	I
28. Korewicka Marya (z I kurs.)	—	I	—	—	—

	Wydz. liter.		Wydz. przyrod.	Egzamina	
	Kurs I	Kurs II	Kurs II	składa	zdała
29. Kurowska Marya	I	—	—	—	—
30. Kurowska Jadwiga	I	—	—	—	—
31. Kwaśnicka Marya (z I kur.) . .	—	I	—	—	P
32. Kwaśnicka Ewelina (I pół.) . .	—	I	—	—	—
33. Leoffler Albina (I pół.)	I	—	—	—	—
34. Linkówna Marya	—	I	—	I	—
35. Lubomęska Jadwiga	I	—	I	I	—
36. Mackiewiczówna Marya (z I kur.)	—	I	—	I	—
37. Mayzłówna Alicya	I	—	—	I	—
38. Mayzłówna Irena (z I kurs.) . .	—	I	—	I	—
39. Michałowska Zofia	I	—	—	I	—
40. Mikiewiczówna Bogum. (z I kur.)	—	I	—	—	I
41. Mikoszanka Marya	I	—	—	I	—
42. Minejko Alojza (I półr.)	I	—	—	I	—
43. Noniewicz Amelia	I	—	—	I	—
44. Okuniewska Stefania	I	—	—	—	I
45. Olszewska Janina	I	—	—	I	—
46. O'Rourke Stefania	I	—	—	I	—
47. Osiecimska Antonina	I	—	—	I	—
48. Oziębłowska Zofia (z I kurs.) .	—	I	—	—	P
49. Pleszczyńska Teresa (z I kurs.)	—	I	—	—	P
50. Polzeniuszowa Marya (z I kurs.)	—	I	—	I	—
51. Przeradzka Wiktorya (I półr.) .	—	—	I	I	—
52. Rogoszówna Józefa.	I	—	—	I	—
53. Rosenstock Stefania	I	—	—	—	—
54. Kostafińska Zofia	I	—	—	—	I
55. Rydlówna Anna	I	—	—	—	—
56. Sachsówna Apolonia	I	—	—	I	—
57. Satalecka Anna (z I kurs.) . .	—	I	—	I	—
58. Sądecka Zofia	I	—	I	—	—
59. Skupińska Leokadya (z I kurs.)	—	—	I	I	—
60. Staszewska Zofia	—	—	I	—	I
61. Stenzel Marya (z I kurs.) . . .	—	I	—	—	P
62. Stokowska Lucyna	I	—	—	I	—
63. Świdówna Ludwika (z I kurs.) .	—	I	—	—	P
64. Szczepanikówna Stefania (z I kur.)	—	—	I	—	I
65. Szulz-Moro Olga	I	—	—	I	—
66. Taczanowska Joanna	—	I	—	—	P
67. Tomaszewska Jadwiga	I	—	—	I	—

	Wydz. liter.		Wydz. przyrod.	Egzamina	
	Kurs I	Kurs II	Kurs II	składa	zdała
68. Tomaszewska Wanda (I półr.)	I	—	—	1	—
69. Wilczyńska Czesława (z I kurs.)	—	I	—	I	—
70. Wojewódzka Marya	—	I	—	—	I
71. Uznańska Marya	—	I	I	—	I
72. Zaniewska Julia (I półr.)	—	I	—	I	—
73. Zaporska Janina.	I	—	—	I	—
74. Zarebianka Janina (z I kur.; I półr.)	—	I	—	—	—
75. Zasztówna Wanda	I	—	—	I	—

B. Spis uczenic wydziału artystycznego.

R oznacza lekcye rysunku; M malarstwa; W kurs rysunków wieczornych.

W kolumnie odznaczeń 1 znaczy najwyższą nagrodę t. j. list pochwalny; 2 uznanie za postęp; 3 wzmiankę początkującym.

	Dawna	Nowa	Odnacze- nia 1, 2 lub 3
1. Bagieńska Janina R. M.	—	I	—
2. Brodowiczówna Jadwiga R.	—	I	2
3. Chądzyńska Marya R. M. W.	I	—	—
4. Czajkowska Kazimiera R. M. W.	I	—	2
5. Dankowska Marya R. M. W.	I	—	2
6. Dolańska Marya R.	—	I	—
7. Drużyłowska Julia R.	—	I	—
8. Feterowa Emilia R.	I	—	—
9. Grudzińska Róża R.	—	I	—
10. Janoszanka Michalina R.	I	—	—
11. Januszkiewiczowa Teodora R. M. W.	I	—	—
12. Kaczkowska Marya R.	—	I	—
13. Kernówna Zofia R. M. W.	—	I	I
14. Kościałkowska Jadwiga R.	—	I	—
15. Lekczyńska Aniela R.	I	—	—
16. Łuszczyńska Henryka R. M.	—	I	—
17. Mercère Blanka R. M. W.	I	—	—
18. Millerówna Marcelina R. M.	—	I	—
19. Narbuttówna Walerya R. M. W.	I	—	—
20. Obrąpolska Kazimiera R. M. W.	I	—	2

	Dawna	Nowa	Odnacze- nia 1, 2 lub 3
21. Osiadaczówna Stefania R.	—	I	—
22. Paszkowska Marya R..	—	I	—
23. Pruszyńska Aurelia R. M.	I	—	—
24. Sieniawska Zofia R. M. W.	I	—	I
25. Szczepanikówna Stefania R.	—	I	—
26. Tillinger Teresa R. M.	—	I	—
27. Uznańska Marya R.	—	I	—
28. Uznańska Łucya R.	—	I	2
29. Welserówna Teresa R. M.	I	—	2
30. Witkowska Jadwiga R.	I	—	—
31. Wołowska Zofia R. M. W.	—	I	3
32. Zbijewska Wanda R. M. W.	I	—	3
33. Zielińska Józefa R. M. W.	I	—	3

W roku szkolnym 1901/2 zapisało się jako uczenic z wycza j n y c h osób 75, z tych jedna, złożywszy opłatę, wcale nie chodziła. Z pomiędzy 74 pozostałych, 65 uczęszczało na kursa stałe przez cały rok. Jak zwykle zmiany w obu półroczach pod względem ruchu uczenic były nieznaczne, a mianowicie uczęszczało według kursów:

W półroczu zimowym

	Kursa			Razem
	I. Lit.	II. Lit.	II. Przyr.	
chodzących przez oba półrocza	34	22	9	65
» tylko zimą	3	3	3	9
Razem	37	25	12	74

W półroczu letnim

chodzących przez oba półrocza j. w.	34	22	9	65
» tylko latem	3	3	1	7
Razem	37	25	10	72

Ogółem było zapisanych

w ciągu obu półroczy 40 28 13 81

Uczenic zwyczajnych zapisanych współcześnie na przyrodę i wydział literacki było 7, a mianowicie: 4 humanistki chodziły na przyrodę, 3 przyrodniczki na przedmioty literackie.

Uczenic nadzwyczajnych było:

Ze zwyczajnych zapisanych na odrębne przedmioty . . .	7
Z artystek	3
Wyłącznie nadzwyczajnych	<u>31</u>
Razem	41

Z pomiędzy 41 nadzwyczajnych

	Zima	Lato
chodziło przez cały rok	13	13
tylko zimą	13	—
tylko latem	—	15
było w półroczach	<u>26</u>	28

Z pomiędzy 33 uczenic nadzwyczajnych zapisało się:

Na historię polską	6
» » powszechną	10
» » sztuki	5
» » filozofii	7
» literaturę polską XIX w.	17
» » powszechną	20
» historię Kościoła	1
» etykę	1
» ekonomię polityczną	3
» botanikę	3
» zoologię	4
» fizyologię	3
» biologię	3

Na wydziale artystycznym było ogółem zapisanych osób 33, z pomiędzy nich 3 były zapisane wspólnie jako uczennice nadzwyczajne.

Z pomiędzy nich:

Chodziło zapisanych w zeszłym roku	16
» nowo zapisanych	<u>17</u>
Razem	33

Z pomiędzy nich było:

Zapisanych tylko na rysunki	15
» na rysunki i malarstwo	6
» » » » i kursa wieczorne	<u>12</u>
Razem	33

Chodziło więc:

Na rysunki	33
» malarstwo	18
» kursa wieczorne	12

Pomijając zatem osoby zapisane współcześnie w jakichkolwiek dwu kategoriach, będziemy mieć ogółem w ciągu całego roku:

Uczenic zwyczajnych	75
» nadzwyczajnych	31
» wydziału artystycznego	30
Razem	136

Te osoby co do pochodzenia tak się rozdziałają:

	Zwycz.	Nadzw.	Artyst.	Razem
Galicja	27	16	14	57
Austria	1	—	1	2
Królestwo Polskie	25	3	7	35
Litwa	5	4	4	13
Wołyń, Podole, Ukraina	10	1	1	12
Inne gub. ces. rosyjs.	4	—	—	4
Zabór pruski	3	7	3	13
Razem	75	31	30	136

Z tych 136 osób 1 była ewangeliczka, 10 izraclitek, reszta katoliczek.

Według przepisów nie przyjmujemy uczenic nie mających 16 lat skończonych, ale tak młode należą do zupełnych wyjątków; największa ilość słuchaczek wstępuje na kursa, mając lat 18, 19 lub 20.

Zwyczajne uczennice kursów muszą mieć świadectwo ukończenia jakiegoś średniego zakładu naukowego i takich wstępuje przeważająca ilość, bo inne z prywatnej edukacji stanowią wyjątki. W b. r. szkolnym było takich zaledwie 12.

Uwolnienie od czesnego.

Sekcja szkolna uwolniła od czesnego 6 uczenic zwyczajnych w całości, 4 w połowie na przeciąg całego roku, a 2 w drugim półroczu w całości.

Na wydziale artystycznym uwolniono chodzących na same rysunki — 3 w całości, 1 w połowie; chodzących na rysunki i malarstwo — 1 w całości; chodzących na rysunki, malarstwo i kursa wieczorne — 2 w całości, 3 w połowie.

C. Egzamina i postępy.

W ubiegłym roku szkolnym zapisało się 13 uczenic na II kurs przyrodniczy. Z pomiędzy nich 9 chodziło wyłącznie na przyrodę i wszystkie przystąpiły do egzaminów. Gulbińska Stanisława, zdawszy z obu kursów, otrzymała dyplom, 5 ukończyło egzamina kursowe, 3 składają jeszcze egzamin.

Na I kursie literackim 11 uczenic nie przystąpiło do egzaminów, 21 zaczęło je składać, 7 otrzymało świadectwo z ukończenia kursu, składało więc wogóle 28.

Na II kursie literackim 4 uczennice nie przystąpiły do egzaminów, 3 jeszcze ich nie ukończyły, 3 wstąpiły odrazu na II kurs, nie wysłuchawszy pierwszego i zdały z niego egzamin, 8 otrzymało dyplomy, a mianowicie: Budzyńska Eustachia, Głębocka Jadwiga, Kwaśnicka Marya, Oziębłowska Zofia, Pleszczyńska Teresa, Stenzel Marya, Świdówna Ludwika i Taczanowska Joanna.

Zestawienie tych stosunków tak się przedstawia:

	nie zdawało	składa	skończyło kurs	ma dyplom	razem składało
I kurs literacki . .	11	21	7	—	28
II » » . .	4	11	3	8	22
II » przyrodniczy	—	3	5	1	9
Razem . .	15	35	15	9	59

Z 74 uczenic przystąpiło więc do egzaminów 59, to znaczy 80%. Ale i dawniejsze uczennice uzupełniały egzamina, a 8 z nich otrzymało dyplom z ukończenia kursów, a mianowicie: Jackowska Marya, Lubomeńska Helena, Pachucka Karolina, Przyłuska Marya, Świderska Jadwiga, Wojewódzka Zofia, Zaporska Marya i Zubrzycka Antonina.

Skoro pod względem egzaminów nie ma przymusu szkolnego i uczennice mogą zdawać egzaminy nie tylko w oznaczo-

nych terminach, z końcem każdego półrocza, ale mogą też uzupełniać je w ciągu roku, przeto w zestawieniu uczenic zwyczajnych z rokiem zeszłym 1900/1 można było tylko podać, które z uczenic przystąpiły do egzaminu, a które je ukończyły. Podano więc w zeszłorocznem sprawozdaniu, że z 77 uczenic nie przystąpiło do egzaminu 20, składało ich 57, zdało 20.

Obecnie rzecz co do nich tak się przedstawia:

Było zapisanych tylko na jedno półrocze	9
Było na obu półroczach, mogło zatem zdawać egzamin z całego kursu	68
Razem	77

Z pomiędzy tych 68:

Nie zdawało wcale egzaminu	10
Złożyło egzamin z pewnych tylko przedmiotów	21
Złożyło egzamin z jednego kursu	12
Ukończyło oba kursa i otrzymało dyplom z ukończenia kursów	25
Razem	68

Co czyni w procentach:

Niezdających, prawie	15 ⁰ / ₁₀₀
Zdających, które nie ukończyły egzaminu z całego kursu	31 ⁰ / ₁₀₀
Zdało egzamin z całego kursu	54 ⁰ / ₁₀₀
Razem	100

Na wydziale artystycznym jury, złożone z dyrektora kursu artystycznego prof. Jacka Malczewskiego, z dyrektora kursów, oraz z pp.: Piotra Stachiewicza, Józefa Siedleckiego i Wincentego Wodzinowskiego postanowiło w sprawie odznaczeń dorocznych nie powtarzać listów pochwalnych i nagród, które otrzymały poprzednio dawniejsze długoletnie uczennice, a wziąć na uwagę młodsze siły. Z takiego wychodząc założenia przyznano: 1. Listy pochwalne — Kernównie Zofii i Sieniawskiej Zofii. 2. Uznanie za postępowanie w malarstwie i rysunkach — Bordowiczównie Jadwidze, Czajkowskiej Kazimierze, Dankowskiej Maryi, Uznańskiej Łucyi i Welserównie Teresie. 3. Udzielono wzmiankę początkującym — Wołowskiej Zofii, Zbijewskiej Wandzie i Zielińskiej Józefie.

Zresztą p. Jacek Malczewski wyraził podziękowanie profesorom nauczającym na kursach za ich gorliwą i wydatną pracę, której rezultaty widział w postępie dawniejszych i w rozwoju nowo przybyłych uczenic.

3. Bilans Kursów za r. 1901/2.

Dochody:

	K.	h.	K.	h.
Saldo z roku zeszłego			527	12
Czesne wydziału liter. uczenie zwycz.	5.840	—		
» » » » nadzw.	1.200	—		
» » przyr. » zwycz.	830	—		
» » » » nadzw.	140	—		
Za bilety wstępu	71	—	8.081	—
Czesne wydziału artyst. malarstwo . .	1.260	—		
» » » rysunki	768	—		
» » » rys. wieczorne	240	—	2.268	—
Wpisowe	486	—		
Za duplikat świadectwa	10	—	496	—
Gotówką z Magistratu	8.400	—	8.400	—
			<u>19.772</u>	<u>12</u>

Wydatki:

	K.	h.	K.	h.
Czynsz za dwie pracownie	1.534	32		
Usługa w trzech lokalach	711	—		
Sekretarka	1.200	—		
Dodatek dyrektora	800	—		
Ryczałt kancelaryjny	240	—	4.485	32
Czesne prof. na wydziałach naukowych	7.050	—		
» » » wydziale artystycznym	4.650	—	11.700	—
Modele na wydziale artystycznym . .	633	60		
Nagrody » » »	190	—		
Sprzęty	64	50		
Porządki domowe i wydatki administ.	197	47		
Reklamy	355	20		
Druk sprawozdań	63	—		
Aparat naukowy i biblioteka	1.416	03		
Nafta	96	80	3.016	60
			<u>19.201</u>	<u>92</u>
Saldo na rok następny			570	20
			<u>19.772</u>	<u>12</u>

Jak zwykle zamknięcie bilansu kursów, staje się możliwe dopiero z końcem słonecznego roku, w którym magistrat zamyka rachunki za czynsz lokalu głównego i opał.

Zamknięcie wydatków kursów za rok 1900/1.

	K.	h.
Według zeszłorocznego sprawozdania	18439	10
Czynsz za lokal	2754	—
Opał i światło	618	06
	<hr/>	<hr/>
	21811	16
a że dochody własne wynosiły	12578	—
przeto całkowity niedobór w r. 1900/1 wynosił	9233	16

4. Kronika.

W składzie profesorów w b. r. szkolnym zaszły pozornie znaczne zmiany; polegają one jednak przeważnie na tem, że zamiast prof. wydz. przyrodniczego kursu I wykładali profesorowie kursu II, który jedynie został otwarty, a zatem weszli w skład grona prof. tego wydziału mianowicie: N. Cybulski, R. Gutwiński, H. Hoyer, który pierwszy raz objął katedrę zoologii i Dr. E. Niezabitowski, który zaczął wykładać na kursach biologię.

Na wydziale literackim prof. Uniw Dr. J. Nowak objął wykłady po p. Dr. Bierze, Dr. A. Krzyżanowski wykładał ekonomię polityczną zamiast prof. Czerkawskiego, katedrę filozofii zajął prof. M. Straszewski po ks. S. Pawlickim a prof. B. Gustawicz zastąpił prof. Dr. M. Rudzkiego, który wyjechał za granicę.

Najważniejszą rzeczą w b. r. szkolnym było wypracowanie nowego planu naukowego (patrz str. 14), który przyjęty przez grono, i zatwierdzony przez sekcję szkolną, wejdzie w życie z początkiem przyszłego 1902/3 r. szkolnego.

Naprzód określono inaczej czas trwania wykładów. Poprzednio między dwoma półroczami było zaledwie kilka dni przeznaczonych na wpisy i na egzamina półroczne. Doświad-

NOWY PLAN WYKŁADÓW.

Z przedmiotów wspólnych oznaczonych * uczenie muszą zdawać egzamin na dyplom, z pozostałych nie zdają.

	Tygodniowa ilość godzin			
	Na kursie I		Na kursie II	
	w półroczu		w półroczu	
	zim.	let.	zim.	let.
Na wydziale literackim:				
(624 godzin wykładowych).				
Historia polska (130 g.)	3	3	2	2
» powszechna (143 g.)	3	3	2	3
» sztuki (91 g.)	2	2	2	1
Literatura polska (104 g.)	4	4	—	—
» powszechna (156 g.)	—	—	6	6
Na wydziale przyrodniczym:				
(624 godzin wykładowych).				
Matematyka (104 g.)	4	4	—	—
Fizyka (104 g.)	4	4	—	—
Chemia (104 g.)	4	4	—	—
Biologia (39 g.)	—	—	3	—
Geologia z mineralogią (52 g.)	—	—	—	4
Botanika (104 g.)	—	—	4	4
Zoologia (65 g.)	—	—	3	2
Fizjologia (52 g.)	—	—	2	2
Wykłady wspólne obu wydziałów:				
(442 godzin wykładowych).				
Kosmografia (13 g.)	1	—	—	—
Geografia (52 g.)	—	4	—	—
O elementarnych zjawiskach życia (52 g.)	—	—	2	2
*Hygiena (26 g.)	—	—	—	2
Ekonomia (65 g.)	2	3	—	—
*Pedagogia (39 g.)	3	—	—	—
Historia filozofii (65 g.)	—	—	3	2
« kościoła (26 g.)	—	2	—	—
Etyka chrześcijańska (26 g.)	2	—	—	—
Literatura polska XIX wieku (78 g.) ¹⁾	—	—	3	3

¹⁾ Z tego przedmiotu zdają uczenie wydz. literackiego.

czenie nauczyło, że uczenie składając te egzamina i przygotowując się do nich, nie mogą chodzić współcześnie na wykłady letniego półrocza, którego początek wskutek tego reglarnie się opóźniał a więc czas trwania wykładów się skracał. Obecnie zaradzono temu oznaczając trwanie zimowego półrocza na czas od 15 października do 26 stycznia, letniego od 8 lutego do 31 maja. Obliczając wszystkie święta otrzymano w ten sposób dwa zupełnie równe półrocza, liczące po 78 dni wykładowych czyli 13 tygodni. W ten sposób każda godzina tygodniowo w nowym planie wykładów odpowiada 13 godzinom w ciągu danego półrocza.

Istotna zaś zmiana planu polega na tem, że uczenie zwyczajne mają z przedmiotów głównych, z których składają egzamin po 12 godzin wykładów tygodniowo zamiast po 10 jak miały poprzednio. Przybyło więc przedmiotom głównym po 26 godzin na półrocze czyli po 52 wykładów rocznie.

Pozwala to profesorom przedmiotów głównych wyczerpywać przedmiot a raczej doprowadzać go do ostatnich czasów, czemu poprzednio podołać nie mogli, tak, że nieraz uczenie składały się na dodatkowe wykłady, które temu brakowi zapobiegały.

Porównywając ilość godzin poświęconych obecnie przedmiotom głównym z taką samą ilością godzin dawnego planu, ilość ta wydaje się nieznaczna ale to tylko dla tego, że poprzednio nigdy niedochodziło do tylu dni wykładowych ile ich plan przewidywał. Występuje to w bilansie. Według planu naukowego czesne profesorów powinno wynosić: za 580 godzin na wydz. lit. +290 godzin na I kursie wydz. przyrod. +464 godz. za wykłady wspólne to jest razem za 1334 g. po 6 kor. = 8004 kor., wynosiło zaś 7050 kor. czyli — 954 kor. co odpowiada 159 godzinom. W tych 159 godzinach mieści się pewna ilość wogóle opuszczonych godzin ale jest ich mniej przeważnie wskutek późniejszego rozpoczynania się letniego półrocza.

Ponieważ wskutek skrócenia półroczy z 13¹/₂ tygodni na 13 zmniejszyła się wydatność każdej godziny tygodniowo,

przeto na wykładach wyższych ogólna ilość godzin wykładowych zmniejszyła się, według nowego planu, z 464 godzin na 442 a raczej faktyczny stan rzeczy został dokładnie określony. W tym dziale nie zaprowadzono zmian oprócz tego, że godzinę kosmografii przydzielono wykładom poświęconym historii filozofii.

Według dawnego planu budżetowano:

$$\text{godzin } 580 + 580 + 464 = 1724$$

Według nowego wypadu:

$$\text{godzin } 624 + 624 + 442 = 1690$$

przybyło według planu nowego godz. $\frac{66}{}$

W istocie będzie wykładów znacznie więcej jak było dotychczas dlatego, że nie będzie dni oznaczonych w planie jako wykładowych, które będą zajęte przez egzamina w zimowym półroczu.

Z biblioteki wyłączono dzieła niepożyteczne, pozostałe ponumerowano i spisano z nich nowy dokładny inwentarz oraz przygotowano już w znacznej części dwa katalogi kartkowe, jeden ułożony według autorów, drugi według treści.

5. Zakończenie.

W obecnej chwili najważniejszą sprawą dla kursów jest nabycie osobnego gmachu na ich pomieszczenie, co pociągnie za sobą nie tylko oszczędność w wydatkach, ale także wygodniejsze i odpowiednie ich ulokowanie. Wówczas dopiero będzie można myśleć o wprowadzeniu na wydziale artystycznym sztuki stosowanej. W roku ubiegłym złożyłem sekcji szkolnej ofertę, bardzo umiarkowaną, na dom tak co do położenia jak co do obszerności nadający się dla kursów.

Nabycie domu jest kwestyą nie tylko żywotną dla kursów ale kwestyą oszczędności dla miasta, bo płaciłoby, zamiast wysokich czynszów, niższą rentę, któraby umniejszając się corocznie znikła z czasem z rubryki wydatków na kursa.

Poruszałem już przed dwoma laty w sekcji szkolnej tę okoliczność, że ministerium oświaty ma na subwencyonowanie

wyższych szkół żeńskich znaczną pozycję w budżecie i że z pozycji tej Galicya wcale nie korzysta. Nie wątpię, że nowa sekcyja zajmie się energicznie tą sprawą, która może wywołać znaczne obniżenie rocznie łożonej dotacyi na kursa.

Żywotność kursów wobec uniwersytetu, otwartego dla kobiet i niskich tam opłat, bo 37 koron i 80 h. za tę ilość godzin, za które u nas wnosi się 60 kor. na półrocze, została aż nadto stwierdzona liczną frekwencyą, przeważnie pilnych uczenic. Wyrobienie im pewnych praw, po otrzymaniu dyplomu, jest trzecim postulatem, którego od sekcyi możemy oczekiwać.

